

OBEČNÝ SPRÁVODAJ FALUSI HÍRLAP

1 | 2026

ISSN 2730-0692

VÁŽENÍ ČITATELIA,

keďže sa Vám v kalendárnom roku 2026 prihovárime po prvý raz, úprimne veríme, že ste doň vstúpili tou správnou nohou a že Vám jeho prvé mesiace priniesli veľa radostných okamihov. Pri spätnom pohľade na úvod roka môžeme povedať, že aspoň január nám pripomenul, ako kedysi vyzerali zimy v našom regióne.

Počas prvých troch januárových týždňov panovali stabilné mrazy a na niektorých miestach našej obce teploty klesli v noci až na -19°C . Našťastie sme v dôsledku počasia nezaznamenali žiadne väčšie škody. Čas ukáže, ako sa silné mrazy podpíšu na prírode a našich záhradách. Za údržbu ciest v našich obciach patrí poďakovanie zamestnancom obecného úradu, Správe ciest KSK v Moldave nad Bodvou, obci Kechnec za pomoc pri údržbe cesty smerom na Priemyselný park, ako aj všetkým občanom, ktorí si dali námahu a upravili chodník pred svojím domom.

Zimné mesiace zamestnanci obce tradične využili na údržbu vozového parku, náradia

a – tam, kde to počasie umožnilo – aj na úpravu a orezanie obecnej zelene. Na ďalších stranách Vám priblížime aj dva projekty, ktoré sa v súčasnosti realizujú a na ktorých sa svojou prácou podieľali aj obecní zamestnanci.

Tak ako každý rok, aj teraz Vám prinášame prehľad štatistiky obyvateľstva za rok 2025. Radi by sme súčasne povzbudili všetkých dlhodobo žijúcich obyvateľov s prechodným pobytom, aby si vybavili trvalý pobyt v našich obciach. Proces je dnes veľmi jednoduchý a na Obecnom úrade Vám radi pomôžeme či poradíme.

Keďže jar už doslova klope na dvere, športových fanúšikov – a najmä futbalistov – čaká začiatok jarnej časti sezóny. Aby Vám neušli ich domáce zápasy, určite si pozrite športový článok. V historickom okienku sa opäť pozrieme na zaujímavú kapitolu dejín obce v pokračovaní článku o legendárnej perínskej krčme.

Príjemné čítanie Vám želajú: starosta obce Ing. Roland Vinter, poslanci obecného

zastupiteľstva, a za redakciu Obecného spravodaja Ing. Gabriel Vinter.

TISZTELT OLVASÓK,

mivel 2026-ban most szólítjuk meg Önöket először, őszintén bízunk benne, hogy sikeresen és jókedvvel vágta bele az új évbe, és hogy az első hónapok sok örömteli pillanatot hoztak mindannyiuk számára. Ha visszatekintünk az év elejére, elmondhatjuk, hogy legalább a január úgy nézett ki, mint ahogyan néhány évtizeddel ezelőtt teltek a telek a mi vidékünkön.

Az első három januári hét során tartós fagyok uralkodtak, és községünk egyes részein az éjszakai hőmérséklet akár -19°C -ra is lehűlt. Szerencsére az időjárás következtében nem tapasztaltunk komolyabb károkat. Az idő majd megmutatja, milyen hatással lesz mindez a természetre és a kertekre. A községi utak karbantartásáért köszönet illeti a községi hivatal dolgozóit, a KSK Útkezelőség Szepsi részlegét, a Kenyheci községet az Ipari Park felé vezető

út tisztításában nyújtott segítségért, valamint minden lakost, aki vette a fáradságot, és megtisztította háza előtti járdát.

A téli hónapokban községünk dolgozói hagyományosan a géppark és szerszámok karbantartásával foglalkoztak, és ahol az időjárás engedte, a közterületi zöldfelületek metszésével és rendezésével is. A következő oldalakon két olyan projektről is olvashatnak, amelyek jelenleg megvalósítás alatt állnak, és amelyekhez községünk dolgozói is hozzájárultak.

Mint minden évben, most is bemutatjuk Önöknek a lakossági statisztikákat a 2025-ös évre vonatkozóan. Együttal szeretnénk bátorítani minden olyan lakost, aki hosszabb ideje él községeinkben, de csak ideiglenes lakcímmel rendelkezik, hogy igényelje az állandó lakcímet. Az ügyintézés ma már egyszerű, és a Községi

Hivatalban szívesen segítünk vagy tanácsot adunk.

Mivel a tavasz már az ajtón kopogtat, a sportkedvelők – különösen pedig a futballisták – számára hamarosan elkezdődik a szezon tavaszi része. Hogy ne maradjanak le hazai mérkőzéseikről, mindenképp tekintsek meg sportrovatunkat. A „történelmi ablakban” pedig ismét egy érdekes fejezetet idézünk fel községünk múltjából a legendás perényi kocsmáról szóló cikksorozat folytatásával.

Kellemes olvasást kíván Önöknek:

Roland Vinter, a község polgármestere, a községi képviselő-testület tagjai, valamint az önkormányzati hírlevél szerkesztősége nevében Gabriel Vinter

Fordította: Ing. Eva Petriková

Štatistika obyvateľstva / Lakosság demográfiája 2025

Počet obyvateľov s trvalým pobytom:

1598

836
Žien

762
Mužov

360 Dôchodcovia do r. 1963

316 Dôchodcovia do r. 1961

250 Deti do 15 r.

49 Počet obyvateľov
s prechodným pobytom

Počet úmrtí: **19**

9
Žien

10
Mužov

Počet narodení: **13**

7
Dievčat

6
Chlapcov

Sobáše:
civilné - 3, cirkevné - 2

Állandó lakhellyel rendelkezők száma:

1598

836
Nő

762
Férfi

360 Nyugdíjas 1963 előtt született

316 Nyugdíjas 1961 előtt született

250 15 év alatti gyermek

49 Átmeneti lakhellyel
rendelkezők

Halálozások: **19**

9
Nő

10
Férfi

Születések száma: **13**

7 Lány

6 Fiú

Házasságkötések:
polgári - 3, egyházi - 2

Najstarší občania

Irena P.
98 rokov

Anton Cs.
93 rokov

Legidősebb polgárok

Irén P.
98 éves

Anton Cs.
93 éves

STAVIAME PRE BUDÚCNOSŤ

Investície do rozvoja našich obcí sú prioritou vedenia obce. Aktuálne sa na území obce Perín – Chym realizujú dva projekty financované z Fondu na podporu športu, resp. Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, ktoré sú spolufinancované aj zo zdrojov Európskej únie. O projekte telecvične sme už písali v predchádzajúcom vydaní Obecného spravodaja. Druhou stavbou je tzv. Prepojovacia cesta – Bytovky Perín, nachádzajúca sa v južnej časti obce Perín (na kopci).

Obec v roku 2026 opätovne podala žiadosť na Štátny fond rozvoja bývania so zámerom výstavby Obecného nájomného bytového domu Perín – Chym s kapacitou 8 bytových jednotiek, keďže chceme ponúknuť našim občanom možnosť bývania v našich obciach. Prepojovacia cesta má pomôcť k rozvoju infraštruktúry a najmä

k vylepšeniu cestnej komunikácie v danom úseku obce.

V akom štádiu sa teda tieto projekty nachádzajú?

1. ŠPORTOVÉ CENTRUM PRI ZŠ A MŠ

V decembri 2025 sa podarilo zaliať základovú platňu. Práce pokračovali aj v zimných mesiacoch. V januári a februári 2026 sa realizovala montáž oceľovej konštrukcie, po ktorej bude nasledovať montáž sendvičových panelov. Aj zamestnanci obecného úradu prispeli k plynulosti realizácie pomocnými prácami v objekte, ako aj v areáli školy.

2. PREPOJOVACIA CESTA – BYTOVKY PERÍN

Pre lepšie pochopenie polohy prepojovacej cesty sme na mape znázornili žltou farbou hotový úsek, ktorý sa podarilo dokončiť koncom roka

2025, a červenou farbou plánovaný úsek, ktorý bude realizovaný na jar 2026. Celková dĺžka cesty je približne 300 metrov a obec získala na tento projekt finančné prostriedky vo výške 230 059 eur.

Realizácia týchto projektov môže viesť k dočasnému zvýšeniu pohybu nákladných vozidiel v obci, preto prosíme občanov o väčšiu pozornosť na cestách v blízkosti stavieb. Rovnako sa chceme poďakovať obyvateľom za ústretovosť počas realizácie stavieb a za diskomfort spôsobený dočasne zvýšenou hlučnosťou.

Sme však presvedčení, že aj týmito projektami prispejeme k rozvoju, kvalitnejšiemu bývaniu a lepšiemu životu v našich obciach.

Autor: Redakcia Obecného spravodaja

A JÖVŐÉRT ÉPÍTKEZÜNK

Községeink fejlődése és gyarapodása továbbra is az önkormányzat vezetésének egyik legfontosabb célja. Jelenleg Perény–Hím község területén két jelentős beruházás is zajlik. A projektek a Sporttámogatási Alap, illetve a Beruházási, Regionális Fejlesztési és Informatikai Minisztérium támogatásával valósulnak meg, valamint európai uniós forrásokból is társfinanszírozottak.

A sportközpont projektjéről már beszámoltunk előző lapszámunkban. A másik beruházás az úgynevezett Összekötő út – Perényi bérházak, amely Perény község déli részén, a dombon található.

A község 2026-ban ismét pályázatot nyújtott be az Állami Lakásfejlesztési Alaphoz annak

érdekében, hogy megvalósulhasson a Perény–Hím községi bérházaprojekt, amely összesen 8 lakóegységet foglalna magába. Célunk, hogy lakosainknak lehetőséget biztosítsunk a helyben maradásra, és arra, hogy saját községünkben találjanak otthonra.

Az összekötő út megépítése hozzájárul az infrastruktúra fejlesztéséhez, és jelentősen javítja majd az adott útszakasz állapotát.

Hol tartanak jelenleg a munkálatok?

1. SPORTKÖZPONT AZ ALAPISKOLA ÉS AZ ÓVODA SZOMSZÉDSÁGÁBAN

2025 decemberében sikerült leönteni az alaplemezt. A munkálatok a téli hónapokban sem álltak le. 2026 januárjában és februárjában az

acélszerkezet szerelése zajlott, ezt követi majd a szendvicspanelek felszerelése.

A községi hivatal dolgozói is hozzájárultak a kivitelezés gördülékeny előrehaladásához — segédmunkákkal támogatták a munkát az épületen és az iskola területén is.

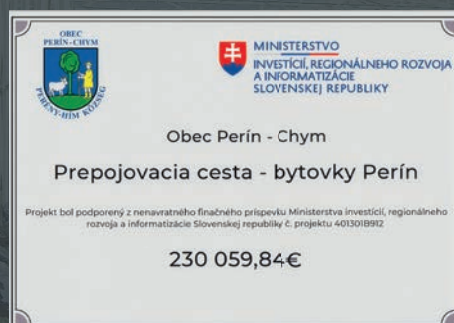
2. ÖSSZEKÖTŐ ÚT - PERÉNYI BÉRLAKÁSOK

Az út pontos elhelyezkedésének jobb szemléltetése érdekében térképen is feltüntettük a szakaszokat: sárgával jelöltük a 2025 végén elkészült részt, pirossal pedig a tervezett szakaszt, amelynek megvalósítása 2026 tavaszán várható.

Az út teljes hossza mintegy 300 méter,

a község pedig 230 059 euró támogatást nyert a projektre.

A beruházások ideje alatt átmenetileg megnövekedhet a teherforgalom a községben, ezért

kérjük lakosainkat, hogy fokozott figyelemmel közeledjenek az építkezések környékén. Együttal szeretnénk megköszönni minden érintett türelmét és megértését az ideiglenesen megnövekedett zaj és egyéb kellemetlenségek miatt.

Megg yőződésünk, hogy ezek a fejlesztések hosszú távon hozzájárulnak községeink fejlődéséhez, javítják életminőségünket, és élhetőbb környezetet teremtenek mindannyiunk számára.

Szerző: A Falusi Hírlap szerkesztősége

Fordítás: Ing. Eva Petriková

PROGRAM JARNEJ ČASTI SEZÓNY 2025/2026 NAŠICH FUTBALOVÝCH MUŽSTIEV

Naše futbalové mužstvá sa aktuálne pripravujú na jarnú časť futbalovej sezóny. Keďže sa jarné súťažné zápory sezóny 2025/2026 nezadržateľne blížia, redakcia Obecného spravodaja pripravila rozpis domácich zápasov mládežníckych mužstiev aj mužstvá dospelých. Veríme, že vám takto neunikne ani jeden zápas a prídete povzbudiť našich futbalistov.

OBECNÝ FUTBALOVÝ KLUB PERÍN - VSFZ VI. LIGA, DOSPELÍ

14. KOLO

22.03.2026, 15:00 **Obecný futbalový klub Perín** - TJ Družstevník Budimír

16. KOLO

05.04.2026, 15:30 **Obecný futbalový klub Perín** - TJ Družstevník Čečejevce

18. KOLO

19.04.2026, 16:00 **Obecný futbalový klub Perín** - TJ Kokšov - Bakša

19. KOLO

26.04.2026, 16:00 **Obecný futbalový klub Perín** - TJ Tatran Jasov

21. KOLO

10.05.2026, 16:30 **Obecný futbalový klub Perín** - FC Valaliky

25. KOLO

07.06.2026, 17:00 **Obecný futbalový klub Perín** - FK Košická Nová Ves

#	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B	K	+/-	FP
1	TJ HORNÁD ŽDAŇA	12	9	0	3	33:23	27	13	9	93.95
2	FK POVAŽSKÁ SOKOL	12	7	3	2	46:16	24	12		97.6
3	FK KYSAK	12	7	1	4	25:17	22	11	4	92
4	OFK SLOVAN POPROČ	12	6	3	3	24:16	21	10		95.15
5	KŠK ROZHANOVCE	12	5	5	2	24:19	20	9	5	94.3
6	OBECNÝ FUTBALOVÝ KLUB PERÍN	12	6	2	4	24:26	20	8	2	94.5
7	FK KOŠICKÁ NOVÁ VES	12	6	2	4	36:17	20	7	2	98.4
8	ŠPORTOVÝ KLUB MOKRANCE	12	5	0	7	15:25	15	6		94.65
9	TJ DRUŽSTEVNÍK ČEČEJEVCE	12	4	2	6	24:26	14	5	-4	94.63
10	TJ DRUŽSTEVNÍK BUDIMÍR	12	4	1	7	17:23	13	4	-5	95.6
11	TJ KOKŠOV - BAKŠA	12	3	2	7	23:29	11	3	-7	96.28
12	TJ TATRAN JASOV	12	3	1	8	27:47	10	2	-5	94.79
13	FK FC VALALIKY	12	2	0	10	15:49	3	1	-12	92.8

DRUŽSTVU FK FC VALALIKY BOLÍ ODPOČÍTANÉ BODY V POČTE 3. DŮVOD KOREKCE: SP ČL. 81/1B.

Obr. 1 Tabuľka VI. Liga Košicko-gemerská dospelí VsFZ – Dospelí po jesennej časti 2025 / 2026

Aj naše mladé futbalové talenty sa s veľkým nadšením púšťajú do jar-
ných zápasov. Povzbudme ich v čo najväčšom počte!"

OBCENÝ FUTBALOVÝ KLUB PERÍN - IV. LIGA - U13 - PROGRAM JARNEJ ČASTI 2025 / 2026

10. KOLO

04.04.2026, 12:00 **Obecný futbalový klub Perín** - Športový klub
Mokrance

12. KOLO

18.04.2026, 12:00 **Obecný futbalový klub Perín** - FK Junior ŠACA

15. KOLO

09.05.2026, 12:00 **Obecný futbalový klub Perín** - Naša Haniska

16. KOLO

16.05.2026, 12:00 **Obecný futbalový klub Perín** - OFK Slovan Poproč

17. KOLO

23.05.2026, 12:00 **Obecný futbalový klub Perín** - Telovýchovná jednota
AC Jasov

#	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B	K	+/-
1	 TELOVÝCHOVNÁ JEDNOTA AC JASOV	8	7	0	1	82:21	21	9	9
2	 OFK SLOVAN POPROČ	8	6	0	2	54:21	18	8	3
3	 FUTBALOVÁ AKADÉMIA BUZICA	8	5	2	1	41:27	17	7	5
4	 FK JUNIOR ŠACA	8	5	0	3	35:33	15	6	3
5	 NAŠA HANISKA	8	4	1	3	48:25	13	5	1
6	 TJ DRUŽSTEVNÍK MALÁ IDA	8	3	0	5	16:48	9	4	-3
7	 ŠPORTOVÝ KLUB MOKRANCE	8	2	1	5	18:35	7	3	-8
8	 TJ TATRAN JASOV	8	1	0	7	16:49	3	2	-6
9	 OBCENÝ FUTBALOVÝ KLUB PERÍN	8	1	0	7	11:62	3	1	-6

Obr. 2 Tabuľka IV. liga - U13 - ObFZ Košice - okolie po jesennej časti
2025 / 2026

II. LIGA - U9 - OBFZ KOŠICE - OKOLIE PROGRAM JARNEJ ČASTI 2025 / 2026

11. KOLO

03.04.2026, 16:30 **Obecný futbalový klub Perín** - Naša Haniska

13. KOLO

17.04.2026, 16:30 **Obecný futbalový klub Perín** - TJ Družstevník Paňovce

14. KOLO

24.04.2026, 16:30 **Obecný futbalový klub Perín** - OFK Slovan Poproč

17. KOLO

15.05.2026, 16:30 **Obecný futbalový klub Perín** - TJ Dvorníky - Včeláre

20. KOLO

05.06.2026, 16:30 **Obecný futbalový klub Perín** - FK FC Valaliky

#	Klub	Z	V	R	P	Skóre	B	K	+/-
1	 OFK SLOVAN POPROČ	10	9	0	1	90:30	27	6	12
2	 NAŠA HANISKA	10	9	0	1	53:26	27	5	12
3	 OBCENÝ FUTBALOVÝ KLUB PERÍN	10	5	1	4	65:45	16	4	1
4	 TJ DVORNÍKY - VČELÁRE	10	2	1	7	22:32	7	3	-8
5	 FK FC VALALIKY	10	2	0	8	45:45	6	2	-9
6	 TJ DRUŽSTEVNÍK PAŇOVCE	10	2	0	8	18:115	6	1	-9

Obr. 3 Tabuľka II. liga - U9 - ObFZ Košice - okolie po jesennej časti
2025 / 2026

POĎAKOVANIE

Týmto sa chceme srdečne poďakovať členom OFK Perín a všetkým
športovým nadšencom za prípravu ľadovej plochy v januári 2026. Po šty-
roch rokoch sa aj vďaka mrazivému počasiu podarilo vytvoriť kvalitný
prírodný ľad, na ktorom si mohli obyvatelia užívať korčuľovanie takmer
tri týždne v areáli futbalového ihriska v Períne.

Autor: Redakcia Obecného spravodaja

PERÉNYI KÖZSÉGI FUTBALLKLUB – VSFZ VI. LIGA, FELNÖTTEK

Csapatunk már javában készülnek a tavaszi idényre. A 2025/2026-
os bajnokság tavaszi mérkőzései rohamosan közelednek, ezért a Falusi
Hírlap szerkesztősége összeállította a hazai mérkőzések programját – az
utánpótlás- és a felnőttcsapat számára is.

Bízunk benne, hogy olvasóink egyetlen meccsről sem maradnak le,
és minél többen kilátogatnak szurkolni csapatainknak!

**A legkisebb focistáink is nagy lelkesedéssel vágnak neki
a tavaszi mérkőzéseknek. Szurkoljunk nekik is minél többen!**

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezüton szeretnénk szívből megköszönni az OFK Perény tagjainak
és minden sportbarátnak, akik 2026 januárjában segítettek a jégpálya
előkészítésében.

Négy év után – a tartósan fagyos időjárásnak köszönhetően – közel
három héten át korcsolyázhattunk kiváló minőségű természetes jégen
a perényi futballpálya területén.

Köszönjük mindenkinek a munkáját és lelkesedését!

Szerző: A Falusi Hírlap szerkesztősége
Fordította: Ing. Eva Petriková

ÚSPECHY NAŠICH MALÝCH MUZIKANTOV

V Períne pôsobí trieda Základnej umeleckej školy Moldava nad Bodvou pod vedením p.uč. Mgr. Georginy Vargovej, ktorá učí deti hrať na klavíri, na cimbele, učí ich základy hudobnej náuky a všetkým dáva možnosť prezentovať sa na rôznych koncertoch, súťažiach a vystúpeniach po celom Slovensku. V tomto roku 2025 v januári dodali program na Oceňovanie futbalistov, v marci sa zúčastnili Školskej klavírnej súťaži, kde Emma Laciová a Vladimír Poláček získali zlaté pásma, v apríli bolo vyhodnotenie online súťaže Modrý

svet očami umenia v Bardejove, kde Marta Anna Woloszynová získala zlaté pásmo. Pani učiteľka so žiakmi navštívila dvakrát koncerty Štátnej filharmónie v Košiciach. V máji a v novembri si žiaci zahrali na Cimbalovom koncerte ZUŠ Moldava a ZUŠ Valaliky a na Deň matiek a na Vianočnom programe spestrili vystúpenie ZŠ Perín. Výborne reprezentovali na súťaži Prešovská cimbalová struna, kde M.A.Woloszynová a Lívia Makóová získali zlaté pásma a Sofia Skapinyeczová a Dávid Molnár strieborné pásma. Triednym koncertom

potešili poslucháčov Perína v júni aj v decembri. Najväčším úspechom tento rok bola výborná hra troch cimbalistov na Cimbalovom Prešporku, celoslovenskej súťaži v Bratislave v novembri, kde L.Makóová získala strieborné pásmo, M.A.Woloszynová zlaté pásmo a začínajúci cimbalista Dávid Molnár doniesol do Perína zlaté pásmo. Všetkým srdečne gratulujeme.

Autor: Mgr. Georgína Vargová ■

KIS ZENÉSZEINK SIKEREI

Perényben a Szepsi Művészeti Alapiskola osztálya Mgr. Varga Georgina tanárnő vezetésével, aki a gyerekeket zongora és cimbalomjátékra tanítja és zeneelméleti alapokat ad és mindenkinek lehetőséget ad különböző koncertek, versenyek és fellépések való részvételével Szlovákia egész területén. 2025 januárjában a Fotbalisták értékelésén játszottak, márciusban a Művészeti Alapiskola zongoraversenyén Emma Laciová és Vladimír Poláček aranyérmesek lettek, áprilisban online

versenyen Bárdfán Marta Anna Woloszynová aranyérmet nyert. A tanárnő a diákokkal kétszer meglátogatta a Kassai filharmónia koncertjeit, májusban és novemberben Cimbalomkoncerten vettek részt, Perényben pedig Anyák napján és Karácsonyi programon a Perényi alapiskola fellépéseit tették változatossá. Kitérően képviseltek a „Prešovská cimbalová struna” versenyen, ahol M.A.Woloszynová és L.Makóová aranyérmekkel tértek haza, Sofia Skapinyeczová és Dávid Molnár

pedig ezüstérmesek lettek. Osztálykoncerttel vigasztalták Perény lakosságát, szülőket júniusban és decemberben. Legnagyobb siker a három cimbalmos játéka volt az Országos cimbalom versenyen Pozsonyban novemberben, ahol L.Makóová ezüst, M.A.Woloszynová arany és a kezdő cimbalmos D.Molnár aranyérmesek lettek. Mindenkinek szeretettel gratulálunk.

Fordította: Mgr. Georgína Vargová ■

Na každej kvapke záleží

Príďte darovať krv

Kedy: 31. 3. 2026

Kde: Obec Perín - Chym, časť Perín, Kultúrny dom

Kontakt: Ing. Roland Vinter, 0907 574 102

Darcovia krvi získavajú:

kávu/čaj, ospravedlnenie do práce na celý deň, stravný lístok,
malé občerstvenie, skvelý pocit, že vykonali dobrý skutok

Darovať krv môže každý kto:

je vo veku od 18 do 60 rokov, nebol posledných
6 mesiacov tetovaný, váži aspoň 50 kg

Centrum Perína začiatkom 20. storočia / Perény központja a 20. század elején

Z NAJSTARŠEJ HISTÓRIE PERÍNSKÝCH KRČIEM A MIESTNEJ VÝROBY ALKOHOLU (ČASŤ II.)

„Obyvatelia obce Perín majú radi poriadok len do tej miery, do akej to vyhovuje ich osobným záujmom, a zákon rešpektujú len do tej miery, do akej im to dovoľuje sila opojenia z pálenky a vína.“

(Abauj-Kassai Közlöny, 16.12.1880)

Úryvok článku uverejnený v košickom týždenníku Abauj-Kassai Közlöny v roku 1880 síce zovšeobecňuje, ale o to výstižnejšie načrtáva problematiku alkoholizmu na vidieku koncom 19. storočia. Návštevy krčiem a s nimi spojená nadmerná konzumácia alkoholu predstavovali rozsiahly spoločenský problém v celom Uhorsku. Zatiaľ čo v polovici 19. storočia začala pálenka postupne vytlačať víno, jej pitie získavalo masový rozmer a stávalo sa neoddeliteľnou súčasťou života vo všetkých spoločenských vrstvách.

V predchádzajúcom vydaní Obecného spravodaja sme si v krátkosti predstavili najstaršiu históriu perínskych krčiem. Teraz sa pozrieme na to, ako tieto inštitúcie a samotné pitie alkoholu ovplyvňovali každodenný život obyvateľov.

KRČMA AKO CENTRUM KAŽDODENNÉHO ŽIVOTA A KONFLIKTU

Krčma bola vo vidieckom živote dôležitým priestorom – často jediným miestom na spoločenskú, kultúrnu interakciu a zábavu pre hlboko veriacu komunitu. Organizovali sa tu tanečné zábavy s hudbou a spevom, pri každodenných posedeniach alebo nedeľných stretnutiach sa rozprávali príbehy, spomienkové, či humoristické,

najmä z úst starších pánov. Krčma sa do istej miery stala miestom, kde sa často zosmiešňovali uznávané spoločenské i duchovné hodnoty, miestny farár či iné autority.

Krčma však nebola len miestom zábavy. Bola aj priestorom na šírenie informácií lokálneho i širšieho významu. Tu sa uzatvárali a potvrdzovali rôzne právne dohody, obchodné transakcie, pracovné či nájomné zmluvy. Vymieňali sa skúsenosti, názory a vedomosti. Alkohol dodával ľuďom odvahu vyjadriť nespokojnosť s každodennými problémami a zároveň poskytoval dočasné uvoľnenie či únik pred ťažkosťami bežného života. Nadmerné a časté pitie však často prechádzalo do závislosti, čo viedlo k zhoršeniu zdravotného stavu, úpadok majetku, narušeniu rodinných vzťahov a, v neposlednom rade, k nárastu násilia a s tým spojené trestných činov.

KRIMINALITA POD VPLYVOM ALKOHOLU

Perín od polovice 19. storočia prechádzal hospodárskym a spoločenským rozmachom. Rozširovanie osevných plôch zvýšilo ekonomické možnosti obce a bohatší gazdovia prosperovali. S demografickým nárastom sa úmerne zvyšovalo aj riziko sociálnych trení. Okrem majetnejších vrstiev tu žila aj početná, chudobnejšia želiarska vrstva a námezdná pracovná sila zamestnaná na miestnom veľkostatku. Majetkové rozdiely a napäté vzťahy medzi Perínčanmi a vedením i zamestnancami veľkostatku vytvárali v spojitosti s nadmernou konzumáciou alkoholu ideálnu pôdu pre konflikty.

Archívne dokumenty a dobové novinové články nám v súvislosti s históriou perínskych krčiem a pijatiky zvečnili prevažne negatívne príbehy. Šťastnejšie konce mali nanajvýš hádky či bitky s menšími zraneniami, no tie horšie, tragickejšie príbehy končili neraz fatálnymi dôsledkami. Priblížme si niektoré z nich v chronologickom slede:

Zbojníci Pavol a Jozef Petro (1851)

Chýrečnými a pravidelnými návštevníkmi perínskych krčiem boli aj bratia Pavol a Jozef Petro, známi svojim zbojníckym spôsobom života. Dňa 29. mája 1851 v „Malej krčme“ napadli a ťažko poranili Jána Puskása, hájnika v službách veľkostatkára Emanuela Péchyho. Je zaujímavé, že jedno z vypočúvaní svedkov sa odohralo za múrmi druhej, takzvanej „Veľkej krčmy“, za účasti richtára Andreja Kerekesa, obecného sudcu Andreja Vintera, krčmárovej slúžky Márie Bálint, ďalej Juraja Kovácsa, Jána Petra a Jána Klériho.

Vražda hájnika (1880)

Na jar a v lete roku 1880 sa perínska krčma opäť dostala do pozornosti. Skupina agresívnych perínskych mladíkov na čele s 19-ročným Jozefom Rikkom, 20-ročným Jurajom Mitelem a 24-ročným Jozefom Tordom sa zaplietla do otvoreného konfliktu s panskými lesníkmi a vedením obce. Svárom sporu bola nelegálna krádež dreva v lesoch perínskeho veľkostatku. Svoju zlosť si potom podgurážení mladíci vybíjali na oknách obydlí panského hájnika Beluscsáka, perínskeho richtára Takácsa i sudcu Urbána. Pri jednej z bujarých osláv dňa 2. júna 1880 ich richtár Michal Takács po deviatej večer vykázal s krčmy.

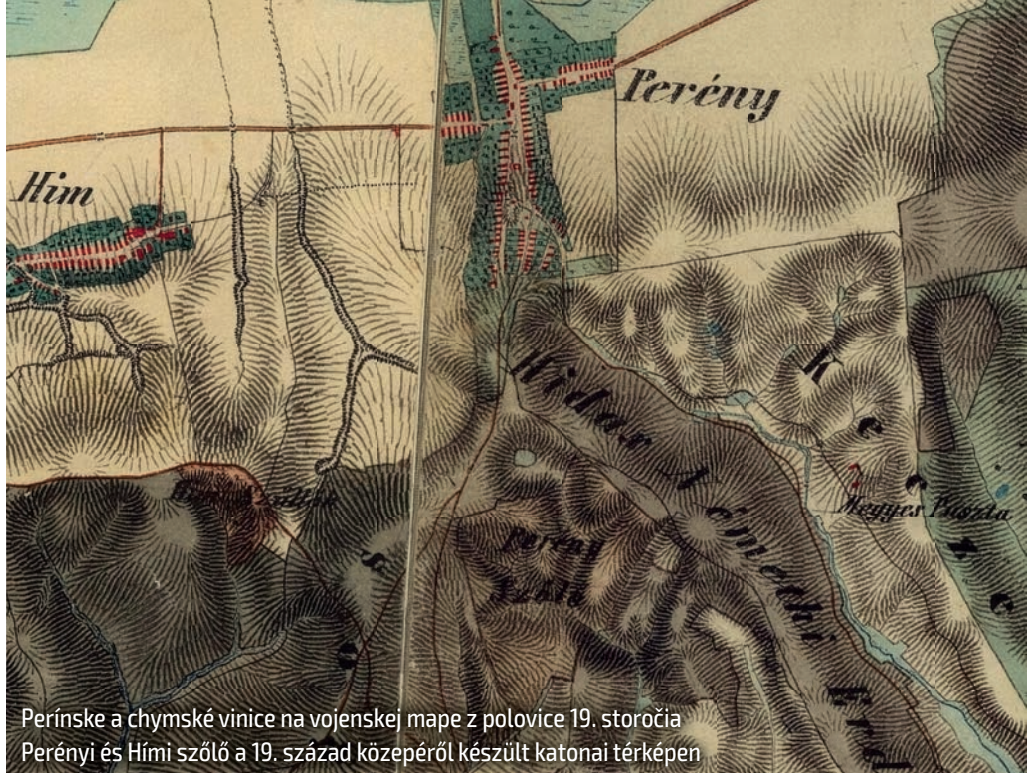
Alkoholom posilnení mladíci si však v hlavách už kuli plán pomsty. Svoju zlosť si vybili na hájnikovi Pavlovi Csiszárovi, ktorého neďaleko sochy sv. Jána Nepomuckého napadli kameňmi a palicami. Csiszár na následky ťažkých poranení hlavy o dva dni zomrel. Útočníci a hlavné zosnovovatelia – Jozef Rikk, Juraj Miteľa a Jozef Torda – boli za spôsobené škody a úmyselné zabitie odsúdení na 12, 10 a 10 rokov väzenia. Súd vymeral menšie tresty aj ďalším, ktorí sa na útoku podieľali.

Stodola v plameňoch (1892)

V lete roku 1892 si Juraj Kovács v podnapitom stave zapálil fajku a na oddych si ľahol do vlastnej stodoly. Od iskier sa rýchlo chytila a zhorela do tla. Plamene navyše zachvátili aj susedný dom a hospodárske budovy žida Móra Grünwalda. Takýchto prípadov, ktoré vznikali z nedbanlivosti v alkoholovom opojení bolo nepochybne veľa.

Nešťastný pád alebo vražda? (1903)

Medzi návštevníkmi perínskych krčiem neboli len miestni, ale aj ľudia z okolitých dedín i vzdialenejších oblastí. K nim patrila aj gazda Ján Forrai z Chymu, ktorý sa začiatkom februára 1903, pri návratu z trhu v mestečku Szikszó, zastavil so svojim synom na oldomáš, aby si pripili s príbuznými na úspešnú kúpu štyroch volov. Syn sa po istom čase vrátil domov a otca nechal popíjať až do neskorej noci. Keď sa starec nevrátil ani do rána, vydali sa ho hľadať. Jeho

Perínske a chymské vinice na vojenskej mape z polovice 19. storočia
Perényi és Hími szőlő a 19. század közepéről készült katonai térképen

nehybné telo s ranou na čele našli pri jednom z mostov medzi Perínom a Chymom. Či sa Forrai stal obeťou útoku alebo išlo o nešťastný pád nebolo možné zistiť.

Rodinná tragédia (1911)

Odstrašujúcim príkladom zhoršených vzťahov v rámci jednej rodiny, kde hral hlavnú úlohu alkoholizmus, je tragický incident z 12. septembra

1909. 75-ročnému perínskemu gazdovi Jánovi Bodnárovi ukradol jeho 40 ročný syn Gergely vrece fazule, aby si zaň kúpil pálenku. Otec so synom mali dlhodobu veľmi zlý vzťah. Gergely bol notorický pijan, ktorý otca neustále okrádal a utrácal peniaze v miestnom šenku. Keď sa otec dozvedel o ďalšej krádeži, okamžite začal syna hľadať. Našiel ho v krčme Pepiho Grünwalda, ako popíja pálenku. Rozzúrený otec bez akéhokoľvek súcitu ho najprv ovalil drúkom, zvalil na lavicu a nožom, ktorý mal schovaný v čižme, ho bodol priamo do hrude. Syn po krátkej agónii vykrvácal. Súdne pojednávanie, ktoré sa konalo o rok neskôr v Košiciach, Jána Bodnára oslobodilo spod obvinenia úmyselného zabitia. Za rozhodnutím súdu bola vraj celková zlá sociálna situácia, ktorá doviedla dlhodobu napätý vzťah otca a syna k fatálnemu koncu.

Žiarlivosť (1911)

Alkohol hral svoju úlohu aj v mnohých žiarlivostných a ľubostných prípadoch. Počas jednej februárovej tanečnej zábavy v roku 1911 sa mladý Jozef Tamás až príliš obšmietal okolo dievčaťa, o ktoré mal záujem iný Perínčan, Ján Borisz. Ten to neznášal a začal šíriť, že Tamása zabije. Keď sa o týchto hrozbách Tamás dozvedel, na jednu nedeľu večer ho s partiou Perínčanov zastavil a žiadal vysvetlenie. Borisz sa však do reči nepúšťal, namiesto toho vytasil nôž a vrazil mu ho do krku. Tamás bol na mieste mŕtvy.

Zakázané piesne v krčme (1929)

Negatívne ladené príbehy sa nevyhýbali krčmám ani po vzniku prvej Československej republiky. V roku 1929 sa viacerí podnapití Perínčania dostali do rozporu so zákonom, keď v krčme Ondreja Kušníra spievali zakázané hanlivé piesne namierené proti novému režimu, vrátane

Svadobný sprievod, v pozadí budova krčmy v Períne
Esküvői menet, háttérben a perényi kocsmá épülete

notoricky známej „Megállj te kutya Cseh...“. Meňhart Boris, Ján Varga, Ľudovít Petro, Július Palencsár, Eugen Haret, Vincent Kováč, V. Varga a František Somody boli za toto protiprávne konanie obžalovaní a odsúdení na 7 dní väzenia. Tento prípad je ďalším dôkazom, že krčma bola nielen priestorom pre sociálne interakcie, ale aj pre vyjadrenie nespokojnosti a politických názorov.

Protištátne výroky v opitosti (1932)

Len o tri roky neskôr, v novembri 1932, sa opäť hostinec stal miestom, kde si miestny obyvateľ vylial zlosť na nový štát. 68-ročný Ján Forray, ktorého syna pred rokmi zastrelila finančná stráž pri pokuse o pašovanie, nemal „financov“ v láske. Súč dôkladne opitý, vykrikoval z kopca pri kostole protištátne výroky a urážky, a vyhrážal sa, že „financov odpraví a zrazí im hlavy“. Hoci

boli jeho slová natoľko „nemravné a urážlivé“, že sa nedali opakovať, súd prihliadol na jeho vek, stav opitosti a tragickú minulosť so synom. Ján Forray bol nakoniec odsúdený „len“ na 14 dní väzenia a 100 Kč pokuty.

Autor: Mgr. Tomáš Ondrejšík ■

A PERÉNYI KOCSMÁK ÉS SZESZESITALOK HELYI GYÁRTÁSÁNAK LEGRÉGEBBI TÖRTÉNELMÉBŐL (II. RÉSZ)

„Perényi község lakosai a rendet csak annyiban szeretik, a mennyiben egyéni érdekeiknek megfelel, s a törvényt csak annyiban tisztelik, a mennyiben a pálinka és bormámor hatalma engedi.“
(Abauj-Kassai Közlöny, 16.12.1880)

Az Abauj-Kassai Közlöny című kassai hetilapban 1880-ban megjelent cikkrészlet bár általánosít, annál találóbban vázolja fel a 19. század végi falusi alkoholfogyasztás problémáit. A kocsmalátogatás és az ezzel járó túlzott alkoholfogyasztás széles körű társadalmi problémát jelentett egész Magyarországon. Míg a 19. század közepén a pálinka fokozatosan kiszorította a bort, fogyasztása tömeges méreteket öltött, és az élet minden társadalmi rétegében elválaszthatatlan részévé vált.

A Falusi Hírlap előző számában röviden bemutattuk a perényi kocsmák legkorábbi történetét. Most azt vesszük górcső alá, hogyan befolyásolták ezek az intézmények és maga az alkoholfogyasztás a lakosok mindennapi életét.

A KOCSMA, MINT A MINDENNAPOK ÉS A KONFLIKTUSOK KÖZPONTJA

A falusi életben a kocsmá fontos, gyakran az egyetlen helye volt a mélyen vallásos közösség társadalmi és kulturális interakciónak és szórakozásának. Táncos mulatságokat rendeztek zenével és énekkel, a mindennapos vagy vasárnapi összejöveteleken pedig történeteket meséltek, anekdotáztak, különösen az idősebb férfiak jóvoltából. A kocsmá bizonyos mértékben olyan helyé vált, ahol gyakran gúnyt űztek az elismert társadalmi és szellemi értékekből, a helyi plébánosból vagy más fontos személyekből.

A kocsmá azonban nemcsak a szórakozás helyszíne volt, hanem a helyi és a tágabb információk terjesztésének is. Itt kötöttek és erősítettek meg jogi megállapodásokat, üzleti tranzakciókat, munkavállalási vagy bérleti szerződéseket. Tapasztalatokat, véleményeket és ismereteket cseréltek. Az alkohol bátorságot adott

az embereknek, hogy hangot adjanak a mindennapi problémákkal kapcsolatos elégedetlenségüknek, miközben átmeneti megkönnyebbülést vagy menekülést kínált a mindennapi élet nehézségei elől. A túlzott és gyakori ivás azonban gyakran függőséghez vezetett, ami az egészségi

ALKOHOL ÉS BŰNÖZÉS

Perény az 19. század közepétől gazdasági és társadalmi fellendülésen ment keresztül. A vetésterületek növekedése javította a falu gazdasági lehetőségeit, és a tehetősebb gazdák jól prosperáltak. A demográfiai növekedéssel arányosan nőtt

állapot romlását, a vagyon elvesztését, a családi kapcsolatok megromlását és végül az erőszakos cselekmények, illetve bűncselekmények számának növekedését vonta maga után.

a társadalmi súrlódások kockázata is. A jómódú rétegeken kívül jelentős számú, szegényebb zselér réteg és a helyi nagybirtokon dolgozó napszámosok is éltek itt. A vagyoni különbségek, valamint a perényiek és a nagybirtok vezetése

és alkalmazottai közötti feszült viszony, a túlzott alkoholfogyasztással együtt ideális táptalajt biztosítottak a konfliktusok számára.

A levéltári dokumentumok és a korabeli újságcikkek főként negatív történeteket örökítettek meg a perényi kocsmák és az italozás történetével kapcsolatban. A szerencsésebb végkifejletek legfeljebb veszekedések vagy kisebb sérülésekkel járó verekedések voltak, míg a rosszabb, tragikusabb történetek gyakran halálos kimenetelűek voltak. Ismerkedjünk meg néhányukkal időrendi sorrendben:

Petro Pál és József betyárok (1851)

A perényi kocsmák hírhedt és rendszeres látogatói voltak Petro Pál és József testvérpáros, akik rabló életmódjukról voltak ismertek. 1851. május 29-én a „Kis kocsmában” megtámadták és súlyosan megsebesítették Puskás Jánost, Péchy Emánuel nagybirtokos erdőkerülőjét. Érdekes, hogy a tanúk egyik kihallgatása a másik, úgynevezett „Nagykocma” falai között zajlott, Kerekes

ismét a figyelem középpontjába került. Egy csapat agresszív perényi fiatal, a 19 éves Rikk József, a 20 éves Mitele György és a 24 éves Torda József vezetésével nyílt konfliktusba keveredett a nagybirtok erdőkerülőivel és a falu vezetésével. A vita oka a perényi nagybirtok erdeiből történő illegális fakivágás volt. A fiatalok alkoholtól megrészesgélve a nagybirtok erdőkerülőjének, Beluscsáknak, Takács falubírónak és Urbán törvénybírónak, a házának ablakain verték ki a dühüket. Egy 1880. június 2-i mulatozás alkalmával Takács Mihály bíró este kilenc után kizavarta őket a kocsmából. Az itallal megerősített fiatalok azonban bosszút forraltak. Dühüket Csiszár Pál vadászon töltötték ki, akit a Nepomuki Szent János szobor közelében kövekkel és botokkal támadtak meg. Csiszár három nappal később belehalt a súlyos fejsérüléseibe. A támadókat és a főkolomposokat – Rikk Józsefet, Mitele Györgyöt és Torda Józsefet – 12, 10 és 10 év börtönre ítélték a szándékos emberölésért és az ablakok betöréséért. A bíróság enyhébb büntetéseket szabott ki a támadásban részt vevő cinkosokra is.

Lángokban álló pajta (1892)

1892 nyarán Kovács György ittas állapotban rágyújtott a pipájára, és a saját pajtájában feküdt le pihenni. A szikráktól gyorsan lángra kapott az épület, és porig égett. A lángok továbbterjedtek, és felemésztették a szomszédos Grünwald Móríc zsidó házát és a melléképületeket is. Az ilyen, alkoholos mámorban elkövetett gondatlanságból származó esetek száma kétségtávolgyakorri volt.

Szerencsétlen baleset vagy gyilkosság? (1903)

A perényi kocsmák látogatói között nemcsak helyiek voltak, hanem a környező és távolabbi falvakból is érkeztek emberek. Köztük volt Forrai János, hími gazda, aki 1903. február elején Szikszó városából hazatérőben, fiával megállt a perényi kocsmában, hogy megünnepeljék négy ökor sikeres megvásárlását. A fiú egy idő után hazament, és az apját otthagyta, aki késő éjszakáig ivott. Amikor az öreg reggelre sem tért haza, elindultak megkeresni. Élettelen testét, homlokán egy sebbel, az egyik hídon találták meg Perény és Hím között. Azt nem sikerült kideríteni, hogy Forrai egy támadás, vagy szerencsétlen baleset áldozata lett-e.

Családi tragédia (1911)

Az alkohollal összefüggő, megromlott családi kapcsolatok elrettentő példája az 1909. szeptember 12-i tragikus eset. A 75 éves perényi Bodnár János gazdától a 40 éves fia, Gergely, ellopott egy zsák babot, hogy abból pálinkát vegyen. Az apa és a fia között régóta nagyon rossz volt a viszony. Gergely notórius iszákos volt, aki folyamatosan lopott az apjától, és a helyi kocsmában költötte a pénzét. Amikor az apa megtudta az újabb lopást, azonnal fia keresésére indult. Grünwald

Pepi kocsmájában talált rá, ahol éppen pálinkázott. A dühös apa kíméletlenül rátámadt, először a padra lökte, majd egy, a csizmájába rejtett késsel egyenesen a mellkasába szúrt. A fiú rövid haláltusa után elvérzett. A gyilkosságot követő évben Kassán tartott tárgyaláson Bodnár Jánost felmentették a szándékos emberölés vádjá alól. A bírósági döntés háttérében állítólag az a rossz szociális helyzet állt, amely az apa és a fia közötti régóta feszült viszonyt végzetes végkifejlethez vezette.

Féltékenység (1911)

Az alkohol számos féltékenységi és szerelmi ügyben is szerepet játszott. Egy 1911. februári táncmulatságon a fiatal Tamás József túlságosan is egy lány körül serteptertelt, akibe egy másik perényi, Borisz János is szerelmes volt. Borisz nem viselte jól a dolgot, és fenyegetni kezdte, hogy megöli Tamást. Amikor Tamás tudomást szerzett a fenyegetésekről, egy vasárnap este megállította Boriszt egy csapat perényi kíséretében, és magyarázatot követelt tőle. Borisz azonban nem állt szóba, ehelyett kést rántott, és a torkába szúrta. Tamás a helyszínen meghalt.

Tiltott dalok a kocsmában (1929)

A negatív hangvételű történetek az első Csehszlovák Köztársaság megalakulása után sem kerültek el a kocsmákat. 1929-ben több ittas perényi is összetűzésbe került a törvénnyel, amikor Kušnír András kocsmájában tiltott, az új rendszer ellen irányuló, sértő dalokat énekeltek, köztük a hírhedt „Megállj te kutya Cseh...” kezdetűt. Borisz Menyhért, Varga János, Petro Lajos, Palencsár Gyula, Haret Jenő, Kovács Vince, V. Varga és Somody Ferenc ellen vádat emeltek ezért a törvénytelen cselekedetért, és 7 nap börtönre ítélték őket. Ez az eset újabb bizonyíték arra, hogy a kocma nemcsak a társadalmi interakciók, hanem az elégedetlenség és a politikai vélemények kinyilvánításának is a helyszíne volt.

Részeges államellenes kijelentések (1932)

Mindössze három évvel később, 1932 novemberében egy helyi lakos ismét a kocsmát választotta, hogy dühét az új államon töltse ki. A 68 éves Forray János, akinek fiát évekkorábban egy csempészési kísérlet során lőtte le a pénzügyőrség, nem kedvelte a „financokat”. Mivel alaposan le volt részesedve, a templom melletti dombról államellenes kijelentéseket és sértéseket kiabált, és azzal fenyegetőzött, hogy „a financokat elteszi láb alól, és levágja a fejüket”. Bár a szavai annyira „erkölcstelenek és sértőek” voltak, hogy nem lehetett megismételni őket, a bíróság figyelembe vette a korát, ittas állapotát és a fiával kapcsolatos tragikus múltját. Forray Jánost végül „csak” 14 nap börtönre és 100 korona bírságra ítélték.

Fordította: Mgr. Tomáš Ondrejšík

András bíró, Vinter András törvénybíró, Bálint Mária kocsmárosné szolgálólánya, továbbá Kovács György, Petro János és Kléri János jelenlétében.

Az erdőkerülő meggyilkolása (1880)

1880 tavaszán és nyarán a perényi kocma

TRIEDENIE ODPADU

Šetrí prírodu | Chráni prírodné zdroje | Získava druhotné suroviny | Odľahčí skládku odpadov | Šetrí peniaze obce

Obec Perín - Chym, Perín č. 180, 044 74 Perín Chym

SKLO

Zelené nádoby
Zelené vrecia

Vhadzovať

*Nevrátne obaly nápojov zo skla,
Poháre, Sklo z okien a dverí,
Kompótové fľaše*

Nevhadzovať

*Porcelán, Keramiku, Armované sklo,
Autosklo, TV obrazovky, Technické
sklo*

PAPIER

Modré nádoby
Modré vrecia

Vhadzovať

*Noviny, Časopisy, Kancelársky
papier, Reklamné letáky, Stlačené
krabice, Papierové obaly, Kartón*

Nevhadzovať

*Mokrý, mastný a znečistený papier,
použité plienky a hygienické potreby*

PLASTY

Žlté nádoby
Žlté vrecia

Vhadzovať

*Neznečistené stlačené PET fľaše z
nápojov, Plastové a mikroténové
vrecká, Tégliky z potravín, Obaly z
CD, Obaly z čistiacich a pracích
prostriedkov, Obaly z kozmetiky*

Nevhadzovať

*Obaly so zvyškom potravín,
Podlahové krytiny, Novodurové
rúrky, Obaly z nebezpečných látok,
Guma, Pneumatiky*

KOVY

Červené nádoby
Červené vrecia

Vhadzovať

*Kovové obaly od nápojov, Konzervy,
Kovové výrobky a ich časti, Alobal,
Kovové orchnáky*

Nevhadzovať

*Kombinované obaly s obsahom kovov,
Obaly obsahujúce zvyšky
nebezpečných látok a farieb,
Nadrozmernej kovový odpad*

BIO

Hnedé nádoby
Vrecia
Kompostér

Vhadzovať

*Šupky a zvyšky ovocia a zeleniny,
Odpad zo zelene, Lístie, Tráva, Kvety,
Piliny, Slama, Seno*

Nevhadzovať

*Mäso, Popol, Oleje, Uhlíkaté zvieratá,
Stavebný odpad a pod.*

ZBERNÝ DVOR

Odoberá

*Pneumatiky, Nadrozmernej odpad,
*Drobný stavebný odpad,
Elektroniku, Nábytok, Textil,
Sanitárnu keramiku*

Neodoberá

Autobaterie, Elektroodpad

KO

Nádoby na komunálny
odpad

Vhadzovať

*Odpad, ktorý nemožno mechanicky
oddeliť a zaradiť ako samostatný druh
triedeného odpadu*

Nevhadzovať

*Stavebný odpad, Triediteľný odpad,
Bioodpad, Nebezpečný odpad*

*DROBNÝ STAVEBNÝ ODPAD je odpad z bežných udržiavacích stavebných prác vykonávaných fyzickou osobou alebo pre fyzickú osobu, ktorý vznikol na území obce.

RECYKLAČNÝ FOND
Nobeleva 18, 831 02 Bratislava
„starým veciam nová šanca“

Príspevky prechádzajú redakčnou úpravou bez odbornej jazykovej úpravy. Za vecnú správnosť príspevkov zodpovedajú autori.

Redakcia si vyhradzuje právo príspevky skrátiť, redakčne upraviť alebo nezveriť. Autorské práva vyhradené.

OBEČNÝ ÚRAD, Perín 180, 044 74 Perín Chym | Tel.: 055/466 53 01 | E-mail: perin-chym@perin-chym.sk, obecperin@gmail.com | Web: www.perin-chym.sk

Social Media: Facebook/Obec Perín-Chym